

իմաստը՝ որ Մարկիոնի աւելորդաբանութիւններով մթագնելէն առաջ ունէր:

Յետ յիշատակելու և կշռադատ քննութենէ անցընելու անցեալին մէջ առաջարկուած բացատրութիւնները որ խառնաշփոթ կը բազմապատկուէին և զիրար կը հերքէին ու կը մերժէին, հեղինակը ցոյց կու տայ որ կարծիքներու այդ խառնակութիւնը և անհամաձայնութիւնը հետեւանք էր յատկապէս բնագրին սխալ ընթերցումի և կէտադրութեան մը: Աստուածաշունչի բոլոր տպագրութիւններու մէջ, իրօք, այս անցքը կը ներկայանայ հետեւեալ կերպով. «զի՞նչ գործիցեն որ մկրտիցին վասն մեռելոց, եթէ արդարեւ մեռեալք ոչ յառնիցեն. ընդէ՞ր իսկ բնաւ մկրտին վասն նոցա»: Արդ այս կերպ կէտադրելով համարը, ստոյգ է որ ընթերցողին մտքին մէջ կ'արթնցնէ մեռնողներուն համար մկրտութեան մը գոյութիւնը, ծանօթ Առաքելին՝ բայց ոչ իրմէ դատապարտուած: Քրիստոնեայ սկզբունքներու համեմատ այսպիսի անտեղի և կեղծ մկրտութիւն մը համաձայնեցնելու և բացատրելու կարեւորութիւնը և ջանքը՝ մեկնիչներուն առատ և արուեստակեալ ենթադրութիւններու առիթ տուաւ:

Եւ որովհետեւ վերոյիշեալ կէտադրութիւնը Ս. Պողոսի ժամանակէն չէ, և ձեռագիրներու մէջ չկայ բնաւ կէտադրութիւն, Հ. Ֆոսքինի կը պնդէ հետեւեալ տարբեր կէտադրութիւնը, անուրանալի կերպով նախադասելի, որովհետեւ ընթերցողին շատ աւելի յստակ և դիւրամբողջելի կ'ըլլայ. «զի՞նչ գործիցեն որ մկրտիցին: Վասն մեռելոց: Եթէ արդարեւ մեռեալք ոչ յառնիցեն, ընդէ՞ր իսկ բնաւ մկրտին: Վասն նոցա»:

Ս. Պողոս - կը դիտէ Ֆոսքինի - կը մեկնի անհերքելի կանխիկ գաղափարէն թէ քրիստոնեայ կ'ըլլայ մարդ ոչ եթէ ներկայ կեանքը

վայելելու, այլ հանդերձեալին յոյսով: Արդ անդրաշնարհին մէջ երկու կարելի ենթադրութիւններ կ'ընծայուին, յաւիտենական կեանք և յաւիտենական մահ: Արդ, Կորնթացի այդ քրիստոնեաներուն որ կը մերժէին յարութիւնը և յաւիտենական կեանքը՝ Առաքելը կը հարցնէ. «Ուրեմն, եթէ յաւիտենական կեանք չկայ, ի՞նչ կ'ընեն անոնք որ կը մկրտուին: Մեռելներու համար կը մկրտուին: Թէ որ մեռելները ընաւ յարութիւն չեն առնէր, ինչո՞ւ կը մկրտուին: Անոնց համար»: Այսինքն, հասկնալով համար մեռելներուն որ բնաւ յարութիւն պիտի չառնեն:

Այս անտեղի բայց կարեւոր եզրակացութեամբ, Առաքելը ցոյց կու տայ իր հակառակորդներուն անհեթեթութիւնը Քրիստոնեայ ըլլալու և յարութիւնը ու յաւիտենական կեանքը մերժելուն:

Ֆոսքինիի պողոսեան այս համարին տուած բացատրութիւնը մեզի կը թուի մինչեւ հիմակ առաջարկուածներուն մէջէն լաւագոյնը և միակ ճշմարիտը: Իր աշխատութիւնը, մէկ քանի անճշտութիւններով և պակասներով հանդերձ, նման գործերու մէջ անխուսափելի, իրօք շահեկան է Ս. Գիրքը ամէն ուսումնասիրողներուն, բայց յատուկ օգտակարութիւն մ'ունի Միացեալ Նահանգներուն մէջ վճռական և լիուրի պատասխան մը հոն տալուն Մորմոններուն փոխանորդաբար կոչուած Մկրտութեան դէմ: Գիրքը, հրատարակուած նախ յօդուածներու ձեռով Catholic Biblical Quarterly-ի մէջ (յուլիս 1950 - յուլիս 1951) և յետոյ ամերիկացի եպիսկոպոսի մը առատաձեռնութեամբ հատորի մը մէջ կրկին տպագրուած՝ մեծ ընդունելութիւն գտած է Ուղղափառներու և Բողոքականներու քով որ Մարմոններու հետ շփման մէջ կը գտնուին:

JUAN ESCOBAR

ԻՄ ԳԻՇԵՐՍ

Ի զուր աչքերս կ'երազեն

Լոյսի տփերն երջանիկ...

Ես Տրամութիւնն եմ անդէն,

Գիշերուան ծոցն անառիկ...

Գիշեր անանց, գիշեր սուգ,

Որ կը փչի զիս իմ վրաս:

Ե՛րբ կոպերուս այս պատուքն

Այգի շողովն հեզանազ

Պիտի գտնէ ըստփանք

Յաւերժութեան լոյս ակէն,

Որ Դարերով անյատակ

Միշտ հստած է ուղիսրէն:

Ինչո՞ւ հիմա, ո՞վ գիշեր,

Դու իբր Սփինքս մը անխօս,

Տառապանքն ես աննըւէր,

Արտիս համար, մշտահոս

Ալիքներով տատանուած

Իմ սրբազան տաճարին,

Ուր կը հանգչին մահացած

Դամբարաններն Երազին,

Եւ կամ Վշտի սահմաններ

Զոր մենք մեղի կը ստեղծենք,

Ու կամ Սիրոյ սըլաքներ,

Որ կը խոցեն, կու տան վերք:

Ա՛յ, իմ տըխուր գիշերներ,

Որոնց մըռայլ խորքին տակ

Ժաղած եմ աճառն գանձեր,

Այնքան խոհեր ես անքակ

Հիւսած եմ հոն՝ տանջելով

Սիրտս ու հոգիս տատամնոտ,

Որ հակի հուսկ անվրդով

Գիրկը բարւոյն անաղօտ,

Յետ անողոք պայքարին,

Ուր արցունքի լոյս չիթեր

Այտերս անհոգ այրեցին,

Եւ արիւնի կաթիլներ

Ալիերուս վրայ զըրեցին

Ճակատագրին ցուրտ պատգամ,

Թէ՛ հուր, հոգի կը սպառին.

Այս է մարդուն լոկ վախճան:

Հրաբուխ մը զիս կարծեցի

Իր ալքերով անըստառ,

Կատարներու տենչացի

Սնմահութեամբ խանդավառ...

Իսկ արդ լուծուած, թո՛յլ բեկոր՝

Ես կը նայիմ անցեալիս,

Ու կը սոսկամ մըտորը,

Դէմ քայքայուած պատկերիս:

Մինչ կոպերէս կը խուտէ

Հանգստի քունն ըստփիչ,

Կը մըտածեմ՝ թէ գոցէ

Իմ գիշերս ալ, կախարդիչ

Գիշերս՝ որ զիս մահուան գերկ

Պիտի նետէ, դիթելով

Աչքըս, հոգիս զգայագիրկ,

Ըլլայ նըման իր դէմքով՝

Այս տառապեալ գիշերուան.

Սակայն, ո՛հ, թող յամէ եւս

Այդ պահն յետին գորշ մահուան,

Ու երկարին թող այսպէս

Տրամաթախիծ գիշերներն,

Որոնց մէջէն կ'արշաւեմ,

Թէեւ աչքով լաց, անտէր,

Բայց յոյսն ունիմ գէթ նորէն

Արշալոյսի համրոյրին: